

Jaargang 22 Nummer 1
6 mei 2014

1. Voorwoord
2. Gentse sprokkels
3. Gent in zijn blootje
4. Verslag van de uitstap van 18 november 2013
5. Te noteren in de agenda

1. Voorwoord van de Voorzitter

De Lokeren-uitstap georganiseerd door ons nieuw lid Broeder Jan Van Doorslaer en de gewaardeerde ondersteuning door onze Broeder Lucien voor de keuze van het restaurant was terug schitterend.

Ondanks de afwezigheid van onze chef-kok/koekjesbakker broeder Jean-Pierre was het klassieke ontbijt in orde. De ontvangst en rondleiding was professioneel en zeer interessant. De lunch was uiteraard héél goed en aanbevelingswaardig. Op naar de volgende uitstap naar het buitenland....

2. Gentse sprokkels, een woordje uitleg over een stukje Vlaams /Gents patrimonium

Gents Patrimonium de St Jorisgilde

De Koninklijke Souvereine Hoofdgilde van St Joris: een kruisbooggilde die de eeuwen trotseerde.

De St Joris kruisbooggilde, gelegen in de St Baafsadbij-site - namelijk het gerestaureerde Spaans gouvernementshuis – heeft daar haar thuisbasis sedert 1987.

Koninklijke Souvereine Hoofdgilde van St Joris

De St Jorisgilde is de gilde die de oudste geschreven documenten (Gentse stadsarchieven) heeft die teruggaan tot 1314 dus 700 jaar geleden !

Ze vormt samen met de [Sint-Sebastiaansgilde](#) (handboogschutters, van 1322), de [Sint-Antoniusgilde](#) ((geweerschutters of [kolveniers](#), van 1498) en de [Sint-Michielsgilde](#), (schermers, van 1613) de vier hoofdgilden.

Eventjes noteren dat de Sint Rochusgilde de dochtergilde is van de St Jorisgilde. De jarenlange steun van de St Rochus aan St Joris, eerst bij de heropricting van de St Joris in 1905/1912 (voor de wereldtentoonstelling van 1913) en later door de technische ondersteuning van de kruisbogen werd door St Joris gewaardeerd door de erkenning van St Rochus als gilde.

In de loop van de eeuwen werden de diverse gildes geconfisceerd, verboden en terug opgericht.

Zoals een aandachtige lezer merkt is er dus een recente ‘heropricting’ geweest van de St Joris gilde in 1904 (maar eigenlijk 1912); dit was in het kader van de wereldtentoonstelling van 1913 en het ‘historisch dorp’ met de 4 hoofdgilden. De St Rochusgilde, toen nog maatschappij, werd gevraagd om bogen te maken en de (nieuwe) leden van St Joris te leren schieten.

De gilde vierde dus op zondag 27 april 2014 haar 700-jarig bestaan. Uw voorzitter was als hoofdman van de (slechts 200 jaar oude) St Rochus gilde ere-genodigde en werd plechtig als erelid voorgedragen.

Het was een zeer verzorgde viering die de ganse dag in beslag nam. Beginnende met de Heilige Mis in de St Nikolaaskerk met schitterend koor *Cantablile* en de *Ghent Baroque Players*, daarna in stoet naar het Stadhuis. Uiteraard met de beiaard die het gildelied en Klokke Roeland speelde.

Op de trappen van het stadhuis met de thebaanse trompetten en de traditionele groepsfoto gevolgd door de academische zitting in het stadhuis. De 200 genodigden hadden daarna een receptie. De (na)middag werd verder gezet in de schitterende historische troonzaal van het stadhuis met een uitstekend diner de St Jorisgilde waardig.

Kijk ook eens op <http://www.sintjorisgilde.be/>

3. Gent in zijn blootje

In deze reeks pogen wij een tipje van de sluier (voor zover die er is) op te lichten. Dat iedereen overtuigd is van de pracht van onze Gentse binnenstad is bekend. Toch stappen wij al te vaak achteloos voorbij de schatten die Gent herbergt (of verbergt). Wie weet al het naakt dat in Gent te bewonderen is terug te vinden? En bovendien, wie weet wat het voorstelt?

Er werden al 27 beelden belicht, de laatste in de rij was “Huis aan de Recolettenlei” en “De Vaas met putti in Onderbergen 69” Als we van Onderbergen terugkeren en links afslaan kunnen we wandelen tot de Oude Houtlei nr 138.

Tot 1898 bestond de Oude Houtlei uit een vanouds bebouwde kaai, gelegen aan een ca. 1165 gegraven stadsvest. Deze gracht maakte samen met de stadsmuur en de vier stadspoorten aan en over de Houtlei deel uit van de St.-Michielsvesten. De vestingsgordel rondom de in 1165 aan de stad gehechte St.-Michielsparochie vormde de Westelijke verdedigingsgrens van de middeleeuwse stad. Tot de 17de eeuw zou aan de Houtlei de markt van brand- en timmerhout plaats gevonden hebben. Bij de demping van het toeslibbende en stinkende vestwater in 1898 waren de oude stadsmuren en -poorten reeds grotendeels verdwenen. Aan beide zijden van de stadswal werden sinds de middeleeuwen verscheidene kloosters opgericht. Binnen de middeleeuwse stad en palend aan de stadswal bevonden zich het klooster der Alexianen, het latere St.-Amandusinstituut) dat momenteel wordt omgebouwd tot appartementen en het klooster van de cisterciënzerzusters van Oost-Eecloo, het huidige St.-Lucasinstituut (Zwarte-Zustersstraat nr. 30). Beide instituten hebben van de demping van de Houtlei gebruik gemaakt om hun schoolgebouwen uit te breiden met bakstenen vleugels in neogotische stijl. In deze eind 19de eeuw ontstane straatwand vormen beide complexen met hun talrijke trapgevels en hoektorens dan ook de blikvangers. De zuidkant van deze karakteristieke straatkant is voorts samengesteld uit burgerhuizen met rode of witgeglazuurde bakstenen gevels, voornamelijk in eclectische stijl.

Ook buiten de middeleeuwse stadsvesten hadden zich al vroeg kloosters vlakbij de Houtlei gevestigd, namelijk het begijnhof van St.-Aubert of St.-Obrechtsgodshuis sinds het derde kwart van de 13de eeuw, en het klooster der clarissen-urbanisten sinds 1653. Beide stichtingen liggen grotendeels achter de aangrenzende woningen van de straatkant en zien enkel resectievelijk met een neogotische kapel en een fraaie neobarokke kerkgevel uit op de Oude Houtlei. De huidige scenografie wordt voornamelijk bepaald door een groot aantal 17de- en 18de eeuwse burger- en herenhuizen, vele nochtans met in de 19de eeuw aangepaste lijstgevels. Enkele panden hebben echter reeds plaats moeten ruimen voor nieuwe flatgebouwen zodat de homogeniteit van deze straatkant deels verstoord wordt.

Het bas-reliëf op de gevel van nr 138 is een voorstelling van de god Mercurius (Hermes), dit althans volgens de huidige eigenaars Walter en Catherine REYNDERS-SERCK, in 1951 gemaakt door Geo Verbanck. Deze godheid was o.a. de beschermer van de handel en van de welsprekendheid. Hij draagt zijn caduceus (herautstaf), gevleugelde schoenen en de petasus (reishoed)

Maar niets is minder waar.

Het woonhuis aan de Oude Houtlei nr. 138 werd gebouwd door architect Edgard Lelubre. De voorgevel bevat een zandstenen bas-reliëf van 1951 van Geo Verbanck. Het bas-reliëf stelt Asklepios voor, de Griekse god van geneeskunde, zoon van Apollo, met zijn typisch attribuut: met één slang omwonden staf.

Asclepius (Grieks: Ασκληπιός, *Asklepios*; Latijn: Aesculapius; Nederlands ook wel: Aesculaap) is in de Griekse mythologie de god van geneeskunde en genezing.

Hij was de zoon van Apollon en Coronis (Bij Homerus is hij echter nog geen god, maar een kundig arts; pas vanaf de 5e eeuw v.Chr. wordt hij vereerd als de god van de geneeskunst). De zwangere Coronis werd echter verliefd op de sterfelijke Ischys. Apollon doodde zijn ontrouwe geliefde en transformeerde (volgens Ovidius) de witte raaf die het nieuws had overgebracht in een zwarte. Hij onttrok het kind van het lichaam van de dode moeder en Asclepius kwam in Epidaurus ter wereld. Asclepius werd door Apollon toevertrouwd aan de wijze centaur Chiron, die hem onderwees in de geneeskunde. Asclepius bleek echter zo getalenteerd dat hij in staat was doden tot leven te wekken, een bekwaamheid die hij meerdere malen zou hebben toegepast (onder meer op Theseus' zoon Hippolytus). Zeus vond echter dat het opwekken van de doden een aantasting was van de orde en hij doodde Asclepius met zijn bliksem. Apollon nam echter wraak door de Cyclopen (de vervaardigers van Zeus' bliksemschichten) te doden. Apollon werd bestraft en moest zich één jaar ten dienste stellen van een sterfelijke, Admetus, maar hij was wel in zijn opzet geslaagd aangezien Zeus Asclepius opnieuw tot leven riep. De dochters van Asclepius waren Hygieia (godin van de gezondheid) en Panacea (godin van de geneesmiddelen). Hij zou ook twee zonen hebben gehad, de bekwame geneesheren Podalirius en Machaon (genoemd door Homerus in de Ilias). Ook de bekende arts Hippokrates geldt als een afstammeling van Asclepius.

Wat precies de waarheid is zal onzeker blijven. Of Asclepius ook daadwerkelijk in Epidaurus heeft gewerkt blijft iets uit de overlevering. In Epidaurus is zeker een kuuroord geweest en waarschijnlijk een van de eerste georganiseerde ziekenhuizen waarvan men het bestaan weet. De legende wil dat men naar Epidaurus ging als men ziek was. Wanneer men in een droom een slang zag, was men genezen (zie ook de Asclepiuscultus in Epidaurus). Zodoende wordt Asclepius meestal afgebeeld met een staf waar een slang omheen kronkelt, de asclepiusstaf of esculaap. Het is al sinds eeuwen het symbool voor artsen. Ook voor apothekers wordt dit

symbool gebruikt, met bovenaan de asclepiusstaf een schaal, waar de slang uit gevoed wordt. Deze schaal is het symbool van Hygieia, de godin van de gezondheid en dochter van Asclepius. Het heiligdom van Asclepius wordt gekenmerkt door een tempel waaronder een labyrint is gebouwd, waarin slangen werden gehouden.

Op diverse plaatsen in Griekenland zijn overblijfselen van heiligdommen, gewijd aan Asclepius, zoals het Asklepieion op het Griekse eiland Kos, maar ook in Epidaurus en Trikala, en in Pergamon (Klein-Azië).

Bronnen:

Bogaert C., Lanclus K. & Verbeeck M. met medewerking van Linters A. 1979: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Stad Gent*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 4NB Z-W, Brussel - Gent.

Wikipedia

'Sint-Michiels brug & parochie' van de hand Pieter van Aalst, door Ultima uitgegeven in 2005

4. **Verslag van de uitstap van 28 april 2014**

Verslag bezoek aan EPC-drukkerij van De Persgroep in Lokeren (Brandstraat – Industrieterrein - E17).

Zoals gebruikelijk wordt er verzamelen geblazen in café De Dageraad in Drongen. We zijn met 24 – 23 broeders en 1 genodigde. Na het gebruikelijke ontbijt vertrekken we iets voor 9u45 met eigen vervoer naar onze bestemming. ‘Er zijn gebeurtenissen op uw route zegt mijn GPS-madam’ en ik merk te laat dat de oprit via de B 501 naar de E17 -richting Gentbrugge /Antwerpen - is afgesloten. Dan maar via de E40 richting Brussel, Merelbeke en de R4 naar Destelbergen. Beetje omweg, maar we halen de tijdslimiet wel. Toch arriveren we vrijwel in groep op de parking van het imposante ecologisch print center (epc-gebouw).

We zijn niet alleen, er is ook een klas van de drukkerijschool VISO uit Gent. Junioren in opleiding en senioren in afleiding. Moet kunnen. Wim Van Cauwenberghe is onze welbespraakte en enthousiaste gids. Hij presenteert eerst De Persgroep die ‘passie voor media’ als spreuk voert. Ze steunt op drie benen: gedrukte media (dag- en weekbladen), digitale media (o.a. website voor verkoop en onderhoud van auto’s) en audio-visuele media (Q-music B en NI en VTM samen met de Roularta-groep).

De Persgroep is niet alleen in België actief (met o.a. Het Laatste Nieuws, De Morgen, De Tijd, Joepie, Dag Allemaal...), maar heeft ook in Nederland een aantal overnames gedaan (o.a. Algemeen Dagblad, Volkskrant, Trouw, Het Parool). Daarmee bereikt de persgroep alleen al in België ca. 3 miljoen lezers. Hij legt uit waar de ‘e’ voor staat: voor het drukken sneuvelt geen enkele boom want alle drukpapier is gerecycleerd en komt o.a. vanuit de grote papierfabriek van Enso Stora in Langerbrugge.

Na een koffie en/of frisdrank neemt de gids ons mee in het imposante gebouw. Eerst dalen we naar de papierkelder. Een indrukwekkend nette ruimte waar de drukpapierrollen (van bijna 2 ton) liggen opgeslagen en gestapeld en beheerd worden door rijdende robots. Geen mens te bekennen, de robots hebben wel een naam gekregen.

Vandaar gaat het naar de sectie ‘drukvoorbereiding’. De papierrollen worden klaargemaakt voor de persen. Daar ontmoeten we de eerste medewerkers van het epc. Dan gaan we twee verdiepingen hoger en krijgen we een kijk op de enorme in serie geschakelde persen met telkens drie druktorens die ieder 16 pagina’s kunnen drukken. Op het moment dat we er zijn,

wordt er verkiezingsdrukwerk gedrukt. We lezen mee dat dit gaat aan een snelheid van meer dan 40.000 exemplaren per uur. Naast de persen is er de controlezaal waar amper enkele drukkers het proces opvolgen. Er is wel een 3-ploegensysteem omdat de persen zo mogelijk 24u kunnen benut worden.

Om de kranten tijdens de avonduren te kunnen drukken met diverse edities zijn in totaal zowat 3000 aluminium drukplaten nodig (4 platen per pagina want kleurendruk vergt 4 basiskleuren). We bekijken met onze gids de voorbereidingsruimte voor het drukken en daar staan enorme belichtingsmachines. Die zetten de door de lay-outafdeling (gehuist in Kobbegem bij Asse) ontworpen pagina's om in drukplaten. Eens gebruikt worden ook die gerecycleerd.

Onze gids Wim legt ook uit dat er voor het aanbieden van de Persgroepkranten in de populaire vakantieplaatsen zoals Turkije, Spanje, Zuid-Frankrijk of Oostenrijk er samengewerkt wordt met lokale drukkerijen die de layoutpdf's krijgen toegestuurd en Het Laatste Nieuws of andere kranten daar ter plekke drukken. Daarom zijn de kranten van de Persgroep ook in vakantiebestemmingen even snel te vinden als in eigen land.

We ronden het bezoek af in het spectaculaire verzendingscentrum waar de druksels worden, verzameld, gesorteerd en verpakt. Een immens kluwen van automatisch draaiende banden, maar ook daar is nauwelijks een mens te zien. En ... blijkt bij navraag een Belgische concept. We zijn lichtelijk onder de indruk als we omstreeks 12u30 het epc verlaten en onze weg zoeken naar Den Orchidee, het culinaire plekje dat broeder Lucien voor ons heeft uitgezocht. Het ligt langs de Gentse steenweg, maar het zal nog een tijd duren voor we de Gentse stede terugvinden.

In het moderne feestzalencomplex van Den Orchidee worden we in het Paviljoentje vergast op bubbels en amuses. Nadien worden we aan tafel genood en gaan we van een natuurtrilogie, via een aspergesoepje en een Iers wilde (zalm) naar een frambozensorbet, een filet pure met champignonsaus. Er werd nageserveerd met gestoofd witlof en romige bloemkool. Tot slot wordt een surprise nagerecht uit de eigen patisseriekeuken geserveerd. Onze pousse kwam via de kar met de whisky's en brandy's (cognacs, grappa's & co) met de verzamelde broeders die zich 'spontaan' rond deze kar schaarden. Voordien hadden we ons lijflied gezongen want er was zelfs voorzien in een pianist die ons live begeleidde.

Het was al lang na vijven toen iedereen zijn weg naar de Arteveldestede terugzocht.

5. Te noteren in je agenda:

Volgende uitstap: 16 juni 2014

Zomersamenkomst: Barbecue op zaterdag 23 augustus 's middags in Au Bain-Marie te Astene (Deinze)

Jean-Pierre Rogiest

Secretaris

jean-pierre.rogiest@pandora.be

tel. : 09/251.51.21 en 0496/247 343